

Verslag open overleg met gemeenteraad van Gooise Meren

6 april 2017

De heer Ter Heegde opent de vergadering en heet de heer Van der Hoek en zijn staf welkom.

Over de **communicatie** geeft de heer Ter Heegde aan dat dit gesprek openbaar is en tevens wordt opgenomen. De provincie zorgt voor verslaglegging op hoofdlijnen. Het verslag zal na akkoord van de raad openbaar worden gemaakt via de website van de provincie. De gemeente Gooise Meren kan het ook openbaar maken via haar media.

De eerder toegezonden agenda wordt vastgesteld.

Toelichting op het doel van het gesprek en het proces.

Dhr. Van der Hoek geeft aan dat Gooise Meren door sommigen zal worden gezien als 'vreemde eend' in dit proces aangezien Gooise Meren recent is gefuseerd en daarom niet mee is genomen in het bestuurskrachtonderzoek van Deloitte. Hij wil graag toelichten waarom de provincie ook met Gooise Meren in gesprek gaat. Er zijn diverse onderzoeken geweest naar de bestuurskracht van de regio Gooi en Vechtstreek met als laatste het bestuurskrachtonderzoek van Deloitte en het MIRT. De uitkomsten van deze onderzoeken hebben de heer Van der Hoek en GS gesterkt om samen met de gemeenten de positie van de regio te willen verbeteren. Alle gemeenten zijn een andere mening toegedaan over de oplossingsrichting. Dat is ook de reden waarom de provincie de aanbeveling van Deloitte – om de gemeenten tot 2019 zelf de tijd te geven om tot gefuseerde gemeenten te komen – niet heeft overgenomen. GS hadden niet de overtuiging dat er iets zou gebeuren zonder een zetje van de provincie. De provincie is daarom de arhi-procedure gestart met de totale regio Gooi en Vechtstreek, zodat alle gemeenten hun mening kunnen geven en restproblematiek kan worden voorkomen. Het Rijk verwacht ook dat de provincie integraal naar bestuurskrachtvraagstukken kijkt. De heer Van der Hoek spreekt de hoopt en verwachting uit dat de gemeenten in deze open overleg fase zelf meer in beweging komen.

Toelichting op het voornemen van GS om te komen tot maximaal 3 gemeenten ter versterking van de lokale en regionale bestuurskracht.

Dhr. Van der Hoek verwijst naar de brief van GS van 8 februari 2017 over de start van het arhi-proces. Er moet een oplossing komen voor de lokale bestuurskrachtproblemen van Weesp en Wijdmeren. De regionale bestuurskracht moet tevens duurzaam worden verbeterd. GS pleiten daarom voor een herinrichting van de regio tot maximaal drie gemeenten. Dit kunnen er ook minder zijn, en het kan in elke samenstelling waarin partijen elkaar vinden, mits deze voorstellen volwaardige alternatieven voor de door GS in januari 2015 aan de minister van BZK geadviseerde samenstelling zijn. Voorwaarde is dat er geen restproblematiek mag ontstaan. Er is ook ruimte voor wat betreft de termijn waarop gefuseerd gaat worden, als er uiteindelijk maar concrete plannen liggen.

Notulisten

Marleen den Haak en Jurgen van der Wal,
Beleidsadviseurs provincie Noord-Holland

Aanwezig

Provincie Noord-Holland: de heer J. Chr. van der Hoek (gedeputeerde),
Gemeente Gooise Meren: de dames B. Boudewijnse (GroenLinks) en M. Munneke-Smeets (Hart voor BNM) en de heren H. ter Heegde (burgemeester), A. Luijten (VVD), K. de Haan (D66), L. Zweers (CDA), L. Voskuil (PvdA), A. van der Schaaf (50PLUS), R. Sweijen (Gewoon GooiseMeren), J. Kwekkeboom (Gooise Ouderen Partij), J. Kruijt (Fractie Kruijt) en E.P. Vlaanderen (Fractie Vlaanderen).

Afwezig

Kopie aan

Bespreken visie van de raad op het voornemen van GS.

Dhr. Luijten stelt dat volgens de VVD de vorming van één gemeente niet de oplossing is. Er moet aandacht zijn voor de afstand tussen burger en bestuur, waarbij de VVD beducht is voor het creëren van een nieuwe bestuurslaag. Gooise Meren heeft net een fusie achter de rug. Er is nog veel werk nodig om dit tot een succes te maken. De gemeente mag niet opnieuw een aantal jaren alleen met zichzelf bezig zijn. Gooise Meren zou Weesp met open armen moeten ontvangen, maar pas als Weesp daadwerkelijk voor Gooise Meren kiest, moet worden gekeken naar vorm en tijdpad.

Dhr. De Haan geeft aan dat de opgaven en de brief van GS helder zijn. De situatie is zo dringend en complex dat er niet ontkomen kan worden aan fusies. De tijd dringt, want de fase van open overleg duurt maar zes maanden. D66 vindt een reeks fusies niet goed, want dit leidt tot bestuurlijke drukte, intern gedoe met het risico op vastlopen van het proces en een verdeelde regio. Er moet daarom een helder fusieplan komen met randvoorwaarden, zoals een goed kernenplan (maar geen nieuwe bestuurslaag), een scherpe accountantscontrole, de procedure mag niet te lang duren, de gevolgen, ook de vermeende gevolgen, moeten in kaart worden gebracht en er moet draagvlak gevonden worden bij burgers. Dit laatste kan door hen een wenkend perspectief te bieden en over de voordelen te vertellen, zoals dat men invloed houdt, dat er betere raads- en collegeleden komen, dat de belangenbehartiging in MRA verband beter wordt. De politiek moet leiderschap durven tonen. D66 is niet voor twee gemeenten in het Gooi; dat leidt tot tweedeling. Er moet dit najaar duidelijkheid komen over de koers van fusies per 2022. Fusies per 2026 zijn te ver weg. Hij juicht de samenwerking met Weesp en met Hilversum toe. Een nieuwe fusie is voor Gooise Meren onvermijdelijk.

Dhr. Zweers zegt dat het CDA het initiatief van de provincie billijkt en hij ziet het niet als diskwalificatie voor Gooise Meren. *Dhr. Van der Hoek* beaamt dit. Het CDA ziet voldoende mogelijkheden in deze arhi-procedure, omdat de provincie bereid is om de regio de regie terug te geven als de regio eensgezind optreedt. Het CDA is geen voorstander van getrapte fusie van eerst drie gemeenten en dan één gemeente, omdat dit een zware wissel trekt voor een te lange periode. Weesp is van harte welkom bij Gooise Meren, het liefst in een groter verband. Goed kernenbeleid is een voorwaarde voor draagvlak, de omvang van de gemeente is dan van ondergeschikt belang. De keuze voor één, twee of drie gemeenten komt voor het CDA nu nog te vroeg. Men is op regionaal niveau in gesprek met collega-raadsleden over dit vraagstuk en de inhoudelijke dossiers zoals wonen, economie en werkgelegenheid, infrastructuur en natuur en milieu.

Dhr. Voskuil stelt dat 1 grote gemeente het enige perspectief is om inwoners de bestuurskracht te kunnen bieden die ze verdienen. Gooise Meren was bij voorbaat

al te klein, en ook GV-4 was nog niet de oplossing. Hij sluit zich aan bij het betoog van D66. Een fusietraject dat doorloopt tot bijna het volgende decennium is te lang. De bestuurders moeten de verantwoordelijkheid nemen om nu in één keer in te zetten op de fusie tot één gemeente. Dit kost wel tijd. De problemen van Weesp en Wijdmeren vragen om acties op korte termijn. De PvdA pleit voor 'plan A+', laat deze gemeenten zijdelings instromen bij Gooise Meren. Dit is minder ingrijpend dan de vorming van Gooise Meren. Gooise Meren doet nu al taken voor Weesp.

Op de vraag van dhr. Van der Hoek om verduidelijking op dit punt geeft dhr. Voskuil aan dat het dan zou gaan om een ambtelijk fusie op de kortst mogelijke termijn om de bestuurskracht van Weesp en Wijdmeren te versterken, waarbij Gooise Meren alle taken van de beide gemeenten zou overnemen, zo snel mogelijk gevolgd door een volledige bestuurlijke fusie, bijvoorbeeld per 1-1-2019, waarbij ook nog andere gemeenten zouden kunnen aansluiten.

Mevr. Boudewijnse geeft aan dat GroenLinks drie gemeenten als mogelijkheid ziet, omdat men inziet dat op termijn er noodzaak is tot vermindering van gemeenten. Gooise Meren moet nog de tijd krijgen om te bouwen aan de nieuwe gemeente, dus moet men niet te snel opnieuw een fusietraject ingaan.

Dhr. Sweijen stelt dat de samenwerking te wensen overlaat en dat herindelingen in de regio noodzakelijk zijn. Deze moeten wel draagvlak hebben en toekomstbestendig zijn. Gooise Meren is niet toekomstbestendig. Gewoon GooiseMeren sluit één gemeente niet uit, maar nu direct naar één grote gemeente is niet reëel. Het moet een organisch proces zijn. De inwoners moeten goed meegenomen worden en zich kunnen uitspreken tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018. Er mag geen sprake zijn van opgelegde fusies. Gooise Meren moet de eigen fusie nog verwerken. Gewoon Gooise Meren sluit niemand uit. Weesp ligt voor de hand als fusiepartner. Hij doet geen uitspraak over een fusiedatum.

Dhr. Kwekkeboom geeft aan voorstander te zijn van een 'big bang'. Drie gemeenten geeft onzekerheid, omdat het fusieproces dan nog niet af is. Gooise Meren moet de tijd krijgen om tot volle wasdom te komen, dus de komende 5 tot 10 jaar geen nieuwe fusie. Een ambtelijke fusie met Weesp is wel mogelijk. Op langere termijn één grote gemeente. Daarvoor moet draagvlak gecreëerd worden onder de inwoners; vraag hen om een uitspraak tijdens de raadsverkiezingen van maart 2018. De opkomst bij de laatste raadsverkiezingen was overigens laag.

Mevr. Munneke-Smeets stelt dat de opgelegde fusie in Bussum ertoe heeft geleid dat maar 30% van de inwoners van Bussum bij de laatste raadsverkiezingen is gaan stemmen. Het vertrouwen van hen moet teruggewonnen worden. Hart voor BMN heeft moeite met de rol die de provincie nu pakt, omdat de provincie de rol van de democratisch gekozen volksvertegenwoordigers wegneemt. Gooise Meren

heeft behoefte aan stabiliteit en rust. De Provincie Noord Holland heeft een faciliterende rol, maar de vraag is of dat een dwingende rol moet zijn. De keuze voor de bestuurlijke toekomst van Weesp ligt niet alleen bij Weesp, ook Gooise Meren mag hierin zelf een keuze maken. Een ambtelijke fusie met Weesp is een stap te ver, want dat is al voorsorteren op een bestuurlijke fusie. Voor Gooise Meren liggen er ook kansen richting Huizen. Inwoners en maatschappelijke organisaties moeten een rol hebben, maar het dwingende karakter van de procedure zet hen buiten spel. Hart voor BNM herkent zich wel in de conclusie over de bestuurskracht van de regio, wat Hart voor BNM betreft hoeven daar niet allerlei fusies aan ten grondslag te liggen. Als er op termijn gefuseerd wordt, kies dan voor een levensbestendige fusie. Elke keer opnieuw praten over fusie heeft ons de afgelopen jaren heel veel tijd en energie gekost. Eerst 4 rustige jaren en dan met een goede visie de regio in en hier kan GM een goede rol in spelen. Op de vraag van *dhr. Van der Hoek* hoe volgens mevr. Munneke-Smeets de regionale bestuurskracht dan wel kan worden verbeterd, geeft ze als antwoord dat dit bijvoorbeeld kan door het Drechtstedenmodel, maar dat er in diverse onderzoeksrapporten ook adviezen zijn gegeven.

Dhr. Kruijt geeft aan dat Gooise Meren nog amper is gekomen van de fusie. Dat de provincie al voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2018 besluiten wil nemen, vindt hij onverantwoord. De rol die de provincie pakt is in zijn ogen in strijd met het regeerakkoord en het provinciale beleid. Gemeenten moeten meer regie en ruimte krijgen. De provincie zou geen onomkeerbare stappen moeten zetten voor de raadsverkiezingen van 2018 en de regio tot medio 2019 de ruimte moeten geven om zelf met plannen te komen. *Dhr. Kruijt* stelt tot slot een aantal vragen: waarom beschouwen GS de situatie in de regio als bijzondere, is fusie de enige mogelijkheid voor het versterken van de bestuurskrachten, geven GS de regie terug als gemeenten zelf in beweging komen?

Dhr. Ter Heegde spreekt af dat *dhr. Van der Hoek* na de inbreng van de fracties op vragen en opmerkingen zal ingaan.

Dhr. Vlaanderen noemt dat er geen gemeente Gooistad moet komen, maar wel een gemeente Gooiland of Gooi. Dit moet niet ontstaan via een 'big bang', maar de regio moet daar geleidelijk naar toe groeien. Het regiobestuur moet stap voor stap omgezet worden door ieder jaar nieuwe onderwerpen onder te brengen bij het regiobestuur. Gooise Meren heeft nu acht jaar rust nodig. Kiezers moeten de kans krijgen om in 2018 zich uit te spreken tijdens de raadsverkiezingen. Er moeten daarom pas over een jaar onherroepelijke besluiten worden genomen.

Dhr. Van der Schaaf geeft aan dat hij zich kan aansluiten bij de andere lokale fracties. Rust voor de inwoners, maar ook voor de bestuurders, is hard nodig. Er is ook onrust in de raad. Gooise Meren begon met 8 fracties, nu zijn het er al 11. 50Plus is in het algemeen geen voorstander van fusies.

Dhr. Van der Hoek reageert vervolgens op een aantal vragen en opmerkingen van de fractiewoordvoerders. Veel fracties noemen draagvlak. *Dhr. Van der Hoek* geeft aan dat dit een belangrijk criterium is, maar niet het enige criterium. De provincie neemt haar verantwoordelijkheid die zij wettelijk heeft voor het bewaken van de kwaliteit van het lokaal bestuur, omdat de gemeenten er tot nu toe zelf niet uitkomen.

Dhr. Van der Hoek stelt vast dat er sprake is van tegengestelde geluiden binnen de raad van Gooise Meren als het gaat om timing. 'Geef ons rust' versus 'doorpakken'.

Wat betreft het proces zijn er drie primaire reacties: 1) we verzetten ons tegen fusie 2) we pakken de ruimte die ons gegeven wordt, want we onderschrijven de rapporten 3) we komen er niet uit, provincie help ons. *Dhr. Van der Hoek* benadrukt dat er ruimte is voor de gemeenten om zelf de maximaal drie nieuwe fusiegemeenten te gaan vormen. De gemeenten die elkaar in de plannen voor een fusiegemeente vinden, dienen de provincie dan voor november een duidelijk en eensgezind signaal te geven. Als de provincie voldoende vertrouwen heeft in de voorstellen, omdat er bijv. concrete raadsbesluiten onder liggen, dan kunnen de gemeenten vervolgens zelf over de voorstellen met hun inwoners in gesprek.

Als reactie op de vraag van *dhr. Kruijt* naar alternatieven antwoordt *dhr. Van der Hoek* dat de provincie geen heil ziet in bijv. het omvormen van het regiobestuur. Hier is overigens ook geen draagvlak voor onder de gemeenten zelf. Inzet van de provincie is te komen tot maximaal drie nieuwe gemeenten. Voor één gemeente is te weinig draagvlak, dus dat blijft een stip aan de horizon. De regio en de gemeenten laten nu kansen liggen voor haar inwoners, bedrijven en het gebied. Hij wil op voorhand geen veto uitspreken over het indienen van alternatieve oplossingen. Dat zou in dit stadium van open overleg ook niet passend zijn. Alternatieve oplossingen voor de bestuurskrachtproblemen moeten dan echter concreet zijn, realistisch, moeten draagvlak hebben en goed beargumenteerd zijn. Het moeten volwaardige alternatieven zijn voor de drie fusiegemeenten die GS hebben voorgesteld richting de minister van BZK in het advies van januari 2015.

Dhr. Voskuil wil nog toevoegen dat wat hem betreft Weesp niet verloren mag gaan voor de regio Gooi en Vechtstreek.

Op de vraag van *dhr. Voskuil* of het überhaupt een optie is dat Gooise Meren niet meer fuseert, reageert *dhr. Van der Hoek* dat hij hierop pas antwoord kan geven als hij alle gemeenten gesproken heeft.

Op de vraag van *dhr. Luijten* hoe de deadline van de provincie in het kader van de arhi-procedure zich verhoudt tot de planning, geeft *dhr. Van der Hoek* aan dat dit

zich slecht verhoudt. Weesp besluit op 9 november, en GS moeten uiterlijk op 7 november een eventueel herindelingsontwerp vaststellen. Weesp heeft aangegeven dat zij niet kunnen versnellen vanwege het ingezette proces met inwoners en maatschappelijk middenveld. Maar tussen nu en de zomer zal het zich mogelijk wel uitkristalliseren, aldus *dhr. Van der Hoek*.

Eventuele afspraken voor het vervolg.

Er zijn geen afspraken voor het vervolg te maken.

Dhr. Ter Heegde bedankt de heer Van der Hoek en zijn staf voor hun komst en sluit de vergadering.